

Lục Tinh Tân Văn

六省新聞

GIÁ BÀN:
 Một năm... 6 00
 Sáu tháng... 3 50
 Ba tháng... 2 00

ADMINISTRATION
 117 RÉSATION:
 117 RÉSATION

GIÁ BÀN:
 Một năm... 7 00
 Sáu tháng... 4 00
 Ba tháng... 2 25

NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
 Mỗi số bán là... 0 50

GIÁ BÀN:
 Một năm... 7 00
 Sáu tháng... 4 00
 Ba tháng... 2 25

NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
 Mỗi số bán là... 0 50

POUR LES ABONNÉS, s'adresser:
 à SAIGON: Aux bureaux du journal
 à HANOI: Aux bureaux du journal
 à HUE: Aux bureaux du journal

On traite à forfait pour les
 contrats de longue durée. Les
 prix sont payables d'avance.

MỤC-LỤC

1. - Đa còn đối với xã hội.
2. - Trung-huê thời sự.
3. - Đám tang ông Daruvel.
4. - Tòa Phúc án.
5. - Làng Bình-phước.
6. - Phụ mẫu chi dân.
7. - Tòa tiểu hình Saigon.
8. - Mê mào quá sát nhơn.
9. - Lời rao.
10. - Thông báo.
11. - Hường truyền.
12. - Oan kia theo mãi.

Trung-huê Thời-sự

Xứ ta lân cận với nước Tàu, có lẽ cũng muốn truy-hiệu cái chánh-sách hiện thời nước ấy. Vậy ta để lời bình-phẩm cái văn-đề này cho M. André Duboscq, nguyên là phụ-bút của báo « Le Temps » lại có châu lưu-quaen thuộc bên Trung-huê: Pékín Mays.

« Ta có luận rồi về cái chánh-sách hỗn độn rồi rã của Trung-huê. Ta chủ-y muốn biết ý-kiến của mặt vị thương-quan Tàu thuộc phe chính trị, về tình cảnh ấy cho nên ta có văn-hội ông Lương-si-Di (Leang-che-Yi) là cựu Đổng-lý Thượng-nghi-viện. Tuy ngài còn giữ phong-lục đặc tính của Tàu, chứ trí-học đương hiện về thời-sự Âu-châu. Ngài trình-thuyết rằng:

Chớ nên bình-luận cái chánh sách của Trung-huê về chuyện Bắc và Nam tương táng, nghĩa là về vụ Chánh-phủ Bắc-kinh dụng công tận tụy mà thấu gồm ngõ cảm vọng bình chánh trọn cả nước.

Tình cảnh ấy thực là khôn hai. Mà ta cũng cần có chỗ ngừng vọng-nhiều việc lớn lao, nên ta ngắm xem thời cuộc các tỉnh. Mỗi tỉnh đều gần công lo giải thoát quyền hành Chánh-phủ, đương muốn độc lập vậy, còn các việc ích lợi chung thì để cho Chánh-phủ Bắc-kinh đoán giải (ấy gọi là self-government), thế các tỉnh đương độc lập, tự-trí rồi thì giao hảo với nhau mà lập nên hiệp-chính-quốc (fédératisme). Ta chẳng chỉ cái công lực của các quan trong mỗi tỉnh, ngoài trừ vài người thì ông nào cũng đức lòng lo việc lợi, riêng cho mình và đảng lập chức

si đổi tất cả: chưa nhiệm được cái ảnh-hưởng thực-hành của văn-minh mà đã làm cho mất cái tinh-chất, nên-niếp xưa đi rồi. Đường ấy, bảo làm sao không sanh ra những hạng dân du-thủ du-thực chứ được.

Cái gì trị-an nước nhà, khỏi phải dân chúng buổi bấy giờ, tưởng không kể chỉ là hơn vạc của Chánh-phủ ta mở đường giáo-duc cho bọn thiếu niên tương lai, trước nhiệm vụ cải đức dục của nhà-nước, và trau dồi công phu thực nghiệp, sau nữa nghiêm sát tuân do mà ngăn ngừa cái bọn phỉ-nhơn còn đó, chẳng cần báo hại lương dân, làm cho cái tinh chất ấy ngày phải thăng lot trở nên người có liêm si, thì nước nhà mới may mắn cho.

Muốn cho đảng dân bất-lương đó trở nên người lương-thiện, trong dân được An-cư lạc-nghiệp khỏi đều khổ sở của chúng nó, tưởng không chỉ bằng sớm ra cái luật nghiêm phòng, làm cho chúng nó không thể buông lung được cái tánh dữ gọi là luật nghiêm phòng thì tưởng ai cũng đã rõ được là cái quyền hành ở trên nhà. Song người cầm quyền hành ấy tất phải là Minh-chánh thì muốn đến trị-an mới ổn thoả. Mong lắm thay!

NGUYỄN-TỬ-THỨC.

tổng-thông-lục-quản; Song ta muốn luận về cái lực cơ quan của dân chúng; mà cái cơ quan ấy nay lại vận động hơn xưa.

— Về cái văn-đề lập hiệp-chính-quốc thì tôi coi thể khó kết quả, đáng, là vì đường kinh-tế khác hẳn nhau trong mỗi tỉnh. Có tình thì phú túc, thổ sản, vật liệu đầy đủ, còn có tình lại cơ cấn về cũng, nên lòng tham muốn cướp giật mây nơi phú-túc. Nếu về nẻo tương lai, Trung-huê dùng chủ-nghĩa hiệp-chính quốc mà chỉ phối thì ta thiết tu ởng rằng bất quá là các tỉnh hiệp nhau tự chòm từ khóm vậy mà thôi, đừng cần phân cho đồng cái đường kinh tế, còn về phần chánh trị thì giao cho một vị có quyền hành bình chánh cả thảy, chớ chẳng phải thiết lập hiệp-chính-quốc như xứ Hưê-kỳ vậy đâu.

Ông Leang-che-Yi lại đáp rằng: — Lập hiệp-chính-quốc từ chòm từ khóm theo lời ông đã nghiệm xét đó thì tôi e bất tiện và khôn hai lắm, vì trong mỗi đám hiệp-chính-quốc thế nào cũng có cái dây lều sự ảnh-hưởng áp-chê tranh quyền hành mà làm cho mau si đổi cách chế độ ấy.

Cũng còn nhiều văn-đề khác nên giải đoán lắm, nhưng mà đều đại khái là ta chỉ muốn rõ chức-năng sách hiện tình của Trung-huê. Thế ý kiến của ông Leang-che-Yi thì cái chánh sách ấy chẳng có chi hiểm như ta mới ngắm xem thố quang tình cảnh mỗi tỉnh vậy. Nếu lấy theo du luận Trung-huê như dự luận một xứ kia, thì ta tưởng cái ý hướng của dân chúng như vậy: Muốn cho một nước rộng lớn đồng đạo như vậy đừng bèn vững, thì phải có một Chánh-phủ mạnh mẽ cai trị; nhưng bằng không sở dĩ các tỉnh có kinh dinh rồi đi nữa, thì mấy tỉnh ấy cũng quá hẹp hòi, bất quá ở một trong vòng xứ cho khỏi ngoại ban xâm chim mà thôi.

Và lại nếu bên Trung-huê nghĩ mà dợt các tỉnh chính-đồn của chúng thì cũng ít hơn làm trị-an nước nhà. Ta thấy các nước như Anh-quốc, Pháp-quốc của George và những các đảng thế-vương như đảng công-nhân, đảng cộng-sản, và đảng các đảng khác, và vì nhơn dân đều bình đẳng làm lý đều công-lực cho quốc-gia. Còn như nước Tây-ban Nha thuộc triều vua Philippe II, tuy quốc-dân chẳng lưu-tâm đến chánh-sự mà xứ ấy cũng chen đàng vào hàng liệt-cường, là nhờ các đảng trị-vi gian công lo việc triều-chánh.

Sự-hạt Tây-ban Nha cũng đã công minh, nhưng mà Chánh-phủ Bắc-kinh, thế này chúng bày lâu mắng chửi-đo việc tư riêng, không ai vì chi quốc-sự. Trung-huê Dân-quốc phải có như đời triều Thanh một Chánh-phủ cai trị cho bằng hội và người cầm quyền bình chánh phải hiệp-minh thành-trí mới đáng. Thảy các tỉnh có một tiến-hóa, thì chẳng nên nao-núng, nhưng phải cho lãnh-lợi (khôn-khỏi mà phòng bị ngấn

Du-còn đòi với xã-hội

Hễ gọi rằng du-còn thì ai cũng biết là một hạng dân không học-thức không nghề nghiệp gì, mà như là chẳng hiểu về luân-lý và đạo-đức chi cả, mới tóm là người trong không gia-dinh giáo-duc, ngoài không học đường giáo-duc. Người sanh ra không có giáo-duc kể trên đó mà trở nên một người có tư cách thuần-lương thật cũng ít có lắm — Gợi rằng người không gia-dinh giáo-duc và học-đường giáo-duc thì là đã độ được cái tánh của người ấy phải sa lạc vào cái đám hoang-đàng du-đăng làm mất cả giá-trị tiêu mồn cả lương-tâm rồi ra một hạng người đã không biết chi cho xã-hội mà lại là người báo hại xã-hội. Bởi trước tập quen cái đám hoang-đàng du-hi, rồi lần lần sau mới thành ra cái tánh chất du-còn vậy.

Nam-kỳ ta xem lại hạng người ấy lại là nhiều lắm! — Giải rõ cái tiếng du-còn thì ai cũng biết trước là do ở nơi người mất phần giáo-duc, mà phải sa-lạc vào cái đám hoang-đàng du-hi này là cái mầm phát sanh của bọn du-còn vậy. — Trước bởi hoang-đàng du-hi lần lần mới trở làm người thất-nghiệp, không thể mưu-sanh, chỉ biết mình có cái tánh buông-lung là cái nghề sanh-nhại đặc-biệt — Đã có cái nghề sanh-nhại đặc-biệt bao nhiêu đó, để ai chịu ngồi khoanh tay rảnh rỗi mà đối với cái cảnh đời rách khốn khổ nó hẳn bên lương ấy cho được ru? Mượn phải ra tay mạo-hiêm, Ôi! Cái tài mạo-hiêm của người thất-giáo thất-đường, chẳng nói ra, tưởng ai cũng hiểu các đều mạo-hiêm của chúng nó là thế nào. Chẳng phải trải gan vì nước, tưởng máu vì đồng, hay là được tiền tuyệt mà tìm cho được một phương Thế-giới như ông C... C... đó vậy. Cái mạo-hiêm của chúng nó là: vầy đoàn ba lũ bảy, mai từ-điểm tới trà-dinh, đến chừng cơ-hàng số-bức rồi, rồi mượn phải ra sức hành-hung, hăm dọa người lương-thiện để kiếm tiền đời bừa, hoặc vào sông cơ-bạc, hoặc vào đàng cướp trộm, gặp cái cảnh dễ thì còn dựng roi trường đoản côn, làm

cái cảnh hiêm hã còn dựng tới trường thương búa sắt. Ôi! Đến thế, còn biết chi là luật công pháp nước, kể chi là hại đến giống nòi, cái thân con kờ chi là nhục-nhà tông-môn, thẹn như quốc thể nữa!

Đương kiểm xem lại xứ Nam-kỳ ta có mỗi hoán-cái nhiều. Ấy cũng nhờ nhiệm được cái phong-chào văn-minh của Đại-Pháp xen vào mà tiến hoá đi lần lần, song cái hạng dân du-còn đã được tiêm nhiễm phong-chào văn-minh của Đại-Pháp lần lần tiêu hoả đi; mà trong dân phần đông hay còn những bọn du-thủ du-thực, không nghề nghiệp, và đức-dục còn đương khuỷu trở cuộc hoà-bình của dân-sinh làm thế.

Đền cái cảnh cũng từng cửa chúng nó, thì không thể cầm lại được, làm lòng vật-giục mà phải sanh ra trộm cướp từ bề. Trong hai năm nay trong xã-hội du-còn này sanh đều trộm cướp, thàm-chi ngôi viết của nhà báo không khi nào khó được với những việc của chúng nó làm hại lương dân, và phải vận-mạng của dân-tộc ta ngày nay mới thấy cái ảnh-hưởng của chúng nó.

Hiện nay Chánh-phủ Nam-kỳ đã trừ-hoạch lo phương nào mà hoàn-cải bọn bất-lương của xã-hội ấy hầu trừ nên một thứ dân lành. Nếu chi lực này quan quyền Nguyễn-sơn M... không bao giờ Ngài được rảnh lòng về cái chánh-sách đối với dân-sinh trong một đều tiến-hóa. Mà ngài lại càng đề lòng về cái đám dân thất-giáo thất-đường còn đương làm hại dân-đoàn, trở nên lương-thiện. Cái chánh-sách của Chánh-phủ ta đối với dân-sinh buổi này là thế thật cũng may mắn cho tấm lòng trong mong ta lắm vậy. Song hãy còn một điều tối-yếu này: Dân ta buổi nay, một kém phần học-thức, hai mất phần đức-dục, trong dân phần nhiều đương sanh-nhại kém cỏi và luân-lý học càng ngày càng

PHẢI HÚT THUỐC IMPERIALES

A. COURTINAT & Cie - SAIGON -

Bởi vậy nên xét kỹ lại coi, trong việc Chánh-trị bây giờ thì có trước tòa, sao làng ; tòa thì nghiêm lệnh xưa nay đã rồi, còn có làng mình, còn nhiều nói chưa được, ước như mà sắp sửa cho hẳn hỏi, thứ lớp, ông nào cũng sạch sẽ bốn phận, thì đời với tòa Bô hoặc tòa Án, công việc ai này, lo mà làm, trông vào phải sướng không nẻo có ai dầu thất công, phải kều mà sợ mà dạ quá như bây giờ vậy đâu.

Hay dạ là hay sợ, mà dạ sợ nhiều là nhấc quá, nhấc quá là hét ngay quá mà sanh có cái lòng phơn tự nhiên.

Xin mấy ông xét lại.

N. H. V.

Toà tiểu hình Saigon

Các chú làm ma qui

Thuở nay cái sự kiện thừa, vu phàn, hãm he, kiểm tiền lẫn nhau, thì thường không có nghe các chú có cái nghề này có lên tòa an mới thấy một vụ, chẳng khác chi, như đã thường có rồi, trông dân tỉnh An-nam thuở nay.

Vụ này toà để tên là, ngăn trở cuộc làm ăn, xử ngay thứ bảy 11 Juin 1921 có ông Pierre làm chánh toà và ông Yoi làm Biện lý. Nguyễn có tên Lương-hữ, Trần-lộc, Mã châu và Lương-phước, 4 tên này phạm tội những là lập hội kín, làm thơ giá, hãm he người ta mà bôi tiền. Có tên kêu là hội họ kếm thì Cholom mà cũng sanh sự với họ kếm, tên Mã bình mà hội 500 nguyên bạc có thơ thẩu qua

bên Tàu, nay đem trở lại đầu cáo tại toà hình Saigon, có quan trạng sư M. Gallet, còn 4 tên bị cáo này thì ông Gallet trạng sư bào chữa.

Một đảng lo làm ăn không được xin tiền phi và nài cho toà phải trị tội cho kẻ phạm, còn một đảng thì không chịu, nó rằng chuyện nghi nang mà nói thêm cho chúng nó, không có làm tác lệ như vậy bao giờ.

Nhờ quan trạng sư Gallet giúp lệ

quá lâu diễn rõ các cứ, toà tiểu hình phạt vụ tên Lương-hữ có 100 quan, Mã châu 50 quan còn mấy tên kia thả bổng. Tiền câu tra tụng lệ về phần tiền cáo trả.

Mè mèo quá sát non

Vụ đâm chết tên Võ-vân-Đương 22 tuổi ở làng Hinh-thông xã Giadinh, làm cooli tại hãng Jacques đường Charner Saigon, nay số mặt thám đã tra ra là tên Thu, dân Tonkin, làm nghề nấu ăn, vì ghen tương mà sanh ra sự sát non, nhưng nó còn đương trốn, nay mai cũng sẽ trời được chạy sao khỏi, cái tội vô tâm mà lại có sát.

Nguyễn bữa thứ năm 9 Juin, lúc 2 giờ tên Đương đương làm tại số, tên Thu này đi xe đạp đến, ghé vào lễ, hỏi thăm tên Đương, Đương vì tình lại đặt chạy ra, ai đó thỉnh anh bị nó đâm 2 dao rồi bỏ mà chạy.

Qua 4 giờ thì tên Đương tới thờ, bị đâm bằng dao nhà bếp, hai cái nặng quá hai bên bồng bệ trái cắt.

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino, là một nhà hát có danh tiếng trong cõi Đông-Bháp, mỗi buổi chiều thứ năm, đều đổi bản hát mới, hiện nay hát tuồng « Les de la nuit » có 12 hồi. Vậy khi mỗi quý khách, đến xem giải muộn.

Muôn bán

Một số ruộng khản 120 mẫu tây, mà có 30 mẫu trồng cao su có triệu hết lòng vui mừng và tức ao sao cho đồng bang ta biết rằng bóng ngàu cũng có chỗ dùng, tuy là việc lợi nhỏ nhện chờ ngày sau sẽ ra lợi lớn vậy!

Ai muốn mua, xin hỏi bốn-quán

L. T. T. V.

Rất mừng! ích lợi chung!!

Từ ngày tiền hiệu Rao lời (ai có bóng ngàu) đến nay, đã có nhiều người vui lòng đem bóng ngàu khô đến bán cho tiền hiệu, vậy tiền hiệu hết lòng vui mừng và tức ao sao cho đồng bang ta biết rằng bóng ngàu cũng có chỗ dùng, tuy là việc lợi nhỏ nhện chờ ngày sau sẽ ra lợi lớn vậy!

KY-TAM-HIEN.

giấu riêng (Trái-tim-Đồ)

Việt-nam trà cước.

61-62 Bd. Testard Cholom gần

gare xe lửa Cholom Mỹtho,

KINH.

TIỆM ANNAM

Đông giầy và may y phục Langsa

Lê-vân-Bến, Kỹ-nghiệp

cho nhà PHU-TOAN

17-19, Rue Amiral Courbet

(Halles Centrales)

SAIGON

Entrepôt de Cholom

IMPORTATION-COMMISSION

71, Bd. Tông-thúc Phươg

BÁN SỈ

BÁN LẺ

Vải lụa.

Hồ hợp - Rượu chác - Rượu ngon - Sứ Nestlé - Champagne DELBECK - Cognac RENAULT - Cognac CROIZET (có 120 năm).

Đồ tân chế bên Paris

Đầu thơm Coty - Da, Non, Giày

- Chemises - Bóp da - Dao bàn -

Đồ chơi - Đồ chưng phòng khách.

Hàng tôi cũng chịu ra công mà mua các thứ hàng hoá làm bên phương Tây và các xứ lạ theo ý như ý dặt.

Giấy thép để thè: Penikese-Cholom Giấy thép nôi: 887.

Le Directeur: Paul HIQUÉ

Officier d'Armes Coloniales démissionnaire
Crisis de Commerce

Nº (180) FEUILLETON DU 15 JUN 1921

ROMAN

ĐÀN KIA THEO MÃ

BÀ MƯƠI HAI ĐÊM

HỒ-CÂN-HIỆN-TIÊN THƯỢT

Đêm thứ hai mươi chín (Tiếp theo)

Quyết kế vậy rồi mà chưa để đưa chơ, cũng vì đường Trung-kỳ đi Ai-Lao chẳng phải một ngày mà đến. Muốn đi phải ngồi tàu về Saigon, rồi phải tạm đó đợi chờ, tới kỳ thì đi Ai-Lao. mua giầy mà đi mới đúng. Tính ra, phải mất cả nửa tháng, hai mươi ngày; có khi, không gặp chuyến tàu, mất ngay một tháng. Và lại trong lúc hồi hưu đường lảo, quanh năm ăn rồi ngồi không, đầu phải mất một tháng hay là đôi ba tháng, gần chẳng thiết hại vào đâu mà lo, ngặt vì một đũa đồng tiền đồng bạc rất hẹp hòi, đầu khi đi ra, mới biết lấy đâu làm chi phí? Lại khi tới đất Ai-Lao rồi, lấy chi để đi cho qua? Văn biết mình còn anh em ở đó nhiều, nhưng mà làm khách lâu ngày cũng tiện. Cũng nghĩ ra coi có phải là rất khó cho chăng?

Thật khó; nhưng mà đâu khó cũng phải tính sao đến để trả cho đồng thù cho bạn cơ-giao, cho vợ, cho con, cho con cái ly đầu vì một sự khó mà bù qua, đường ấy chẳng là vô tình quá lẽ. Khi

chưa đầu óc, bị sa mê tới mất điên đầu làm đầu sự, vì thế cho thế nhi, cho bằng chịu lấy làm oan thì chẳng nói chi, chỉ như từ lúc vợ chồng con Khâu-bi đi thiết tổ chi, kể lấy vợ và con mình hiện còn về báo oán, làm cho Hai-Châu, lấy thân mà trả, đến bởi tức trái tiền khiên, từ ấy những nay, tuy ăn năn thì sự đời rồi, song không lý - Hai-Châu đầu chết rồi cũng có con Ba-Tư - không lý mình để cho con mưu phản kẻ loan, làm cho mình giết bạn, hại con ngồi an trên thế. Để vậy khi mình đi bước cứu tuyên chỉ bằng một mũi nào ngó Đâu-chánh-Tâm cũng gặp gỡ vợ con mà chẳng tiện. Đâu khế nói cách nào cũng phải lần hồi tới Ai-Lao trả cho đồng thù cho vui lòng người chín xuôi. Nay đi không tiện thì mai mai không đúng thì một; tháng này không tiện làm chi phí, tháng sau còn họa có khi; năm nay tình không rồi, để dạ hồng năm khác. Đâu chẳng năm gai năm mặt, lẽ nào chịu đợi trời chung; lòng nguyện vậy, đầu thiên địa bất tưng, giữa đàng mà thác cũng ưng thừa dạ. Đàng vậy mới đáng phận rầu mảy cho. Để đầu, Là-qui-hửn ơi, cái chữ nghèo nớ cứ quanh nó theo gan trở tới mãi thế. Tới thế lòng chẳng quên; mà lâu lâu, ngày tháng như trôi đưa, vợ con tới mắt hơn mười năm rồi mà tôi chưa trả xong ân oán. Chẳng tôi sức nhớ lại, khác nào

mối tình giặc say; tôi thăm tướng Đâu-chánh-Tâm với vợ con tôi dựa chôn diêm-dãi, chờ dịp coi tôi trả oán, mà tôi để nay lên mai lụa, hết tháng này tới tháng kia, cuối năm thỉnh bước đầu năm tí như vậy, ai vợ con tôi và Đâu-chánh-Tâm gần tới họ nước. Thăm tướng như vậy rồi, tôi mới định đi, chẳng chờ chi nữa. Nhưng mà, thăm thấy, ngay tới như định đi đó là ngày chẳng may, từ hôm nay tới chiều ngựa hai tay trên, liệu sao? Tức vì đi tiền vì kẻ sếp, mà nay tôi như định đi trả thù cho vợ con tôi mà trong tay không sáng đồng tiền, mới biết lấy đâu đi gọi 2 Tinh tới làm hộ, lo quanh lo quanh cho hết sức rồi, rồi lại, tôi tình bán hết đồ đạc trong nhà, mà về chẳng lấy, miệng có một số tiền trong tay, đủ làm chi phí. Tính rồi, tôi làm rồi, chẳng đợi tới ngày nào nữa, vì đầu sáng năm bên kia chẳng khỏi mấy giờ, giờ neo lược sóng.

Tôi nên nghĩ với anh em đồng-tự và người xóm láng giềng mua giùm; cũng lại đặng bảy mươi tám đồng; tôi lấy ra mười tám đồng mua sắm đồ hành-lý. Mua sắm đủ, đổ vào rương xong, giả tôi anh em cũng có bác lời xóm rói, tôi mới kêu vợ chồng con Khâu-bi đến trước mặt tôi mà tạ bầy hơn thiệt. Tôi đời rằng: « Giương tình ở đây không làm chi cho dù mà ăn, nên giương bán hết

đó đạt trong nhà lấy tiền trở lên Léo, kiếm công việc ngoài mà làm, cho có thêm, nháp với tiền hưu trí họa may đắp đổi. Vậy vợ chồng cháu này an tâm ở lại đây lo làm ăn cho kịp với đời; công của cháu bầy lâu và lòng ngay của chồng cháu tỏ cũng giương, ngày nay giương chẳng biết lấy chi đền bồi, chi biết để một tiếng cảm ơn và chúc cho vợ chồng cháu ở an ngày tháng.

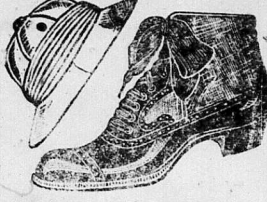
Con Khâu-bi nghe rồi, cúi đầu lạy, liền cúi tay mà thưa rằng: « Công của cha mẹ, con cháu con cháu; cháu xét phần làm ra thì cháu đối với cha, thì con cháu này, ngày kéo ngày ra, thì cháu chịu tội nhiều công, từ Xét kỹ lại gia thế của giương tang tành vì ai; chẳng phải vì cháu hay sao? Ba mừng thác oan kia vì ai, chẳng phải vì tay cháu hay sao? Nhưng bởi giương nghi cho phận tiện ngu khờ lời làm nước trước, san biết ập nạn mà đi thiệt cái chi, nên giương này, con cháu; nhờ giương khác con cháu, cháu mới đặng tồn sanh, là cháu cháu còn đặng kể công, chịu tiếng cảm ân của giương.

(Sau sẽ tiếp theo). L. H. MUU.

1er Prix Exposition de Hanoi 1922
Phân thưởng hạng nhất Đâu-xô Hanoi 1922

Cordonnerie — Chapellerie
TUNKINOISE
GRAVURE sur METAUX et MARBRES
NGUYỄN-CHI-HÒA
33 Rue Catinat. — SAIGON

BÔNG GIAY TÂY BẰNG DA ĐẸN TÂY
hết có đủ các thứ màu DA
LÀM NÓN theo kiểu SINGAPORE
kêu là NÓN CAO SU thì này tới mà
chế ra làm được thiết kế dùng thiết kế
chàng hồ sủi một như trước nữa.
NÓN DA (FEUTRES) màu đen tây lại
đẹp kiểu.
KHÁC CON ĐÁU BÔNG VÀ CHẠM MÓ
ĐIA ĐÀ CẨM THẠCH rất tinh xảo, giá
rẻ lại.
BANSI đi LỤC CHÁU thiết là nhiều
màu màu sặc: GIẤY TÂY, NÓN CAS-
QUES, NÓN FEUTRES, GIẤY HẠ ĐÀ-
LAU, ĐIỆP ĐÀ-LANG và NHUNG ĐÀ
MÀU, GỐM ĐÀ-SƠN-BÈN QUANG
NHUNG, CHẾ XÍCH-ĐU và THONET
và vân.
Xin CHÚ-TÔN chiều có viết thư về
thương nghị thì sẽ hồi âm lập tức, có
CATALOGUE (SÁCH MÀU) gửi tặng QUÝ
KHÁCH.
NGUYỄN-CHI-HÒA, kính mời.

TRỊ BỆNH YẾU PHÁP
(Conseils médicaux)
Chưa vị muốn cho trong nhà có
một thứ rượu mà dùng trong lúc
đau rét, hoặc nóng lạnh, thì vị
không đồng tiền, thì hãy mua rượu
Rhum mana là rượu thiên nhiên rất
chương và lại tốt hơn các thứ
rượu rhum khác.
Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả,
hãy coi cho phải, cái ve có dán
nhãn trắng.
Có bán trong các tiệm hàng xén

Có bán trong các tiệm hàng xén

Xe ôtô muốn bán
Có 2 cái ôtô hiệu Denby một cái hiệu
Buick và một cái hiệu Mors, còn mới,
và ba chục cái xe kéo và ruột dũ cũng
còn mới hết thấy.
Nay muốn bán giá phải chăng, ai
muốn mua xin đến tại nhà số 39 đường
Schroeder, hiệu Quang-tấn-đường Saigon
mà thương nghị.

Dịp-tốt
Muốn bán một cái xe AUTO BUICK,
còn mới tinh hao.
BÓN MÁY
Chuyên đi về đến thập toàn bằng
đien.
Giá rất rẻ: 2050 \$
Viết thư hay là hỏi mua thì cứ đi
tại nhà "l'Union, 157 rue Catinat.
SAIGON.

Lời rao đấu giá

Đấu giá và chọn kiểu
Một cuộc chọn kiểu và cho đấu giá đã
khởi đầu hồi, kể từ nay chỉ bữa 16
Juillet 1921 5 giờ chiều thì hết, đang
làm một cái cầu quay, trên con đường
quần hạt số 16 Bassac-Longmy, lối cây
thê 191 x 122 hạt Cauthor.
Tiền thế chừa tạm 1000 \$ 00.
Tiền thế chừa thiết 10.000 quan.
Những đũa và kiểu vẽ phải nộp tại
Ingénieur en chef de la Circoscription
Territoriale de Cochinchine, trước ngày
8 Juillet 1921.

Gửi bằng nhà thơ cũng được mà phải
recommandé. Thế nào cũng phải, miễn
người đầu, kể mà gửi cho thầy đến
phòng ông Ingénieur đã chỉ trên lối,
ngày 16 July 1921 17 giờ (ngày chiều)
rồi thôi.

Rồi thì kiểu sách chịu giá, Arrondis-
sement de l'Ouest (travaux publiés) sẽ
chỉ cho các người muốn đấu biết.

Ngày 30 Juni 1921, 10 giờ sớm
mai, sẽ mở hội cho đấu giá tại tòa
bố Chầuđốc thị phòng văn quan chủ
tính.

Lãnh chịu cất một cái nhà việc cho
làng Long-phu, về tổng An-thauh,
hạt Chầuđốc.

Sẽ xài chừng 6000 \$ 00
Thế chừa tạm 100 00
Thế chừa thiết 200 00

AI muốn coi cho rõ, giấy giao ước
kỹ lưỡng, thì phải đến mà xin coi,
thứ nhất tại tòa bố (chủ tỉnh) Chầu-
đốc, hay là tại tòa như: chỉ thứ ba,
Chánh-phủ Namky, Saigon.

Pommade Cadum
Thuốc dán Cadum
trị bệnh Eczéma
Những người bị bệnh ngứa, phải già
hoai cả năm, dùng Cadum thì ngứa
và yếm áy, như bị đau Eczéma hay là
bệnh đau da chỉ đó, thì mua lấy một hộp
mà xài, thì dứt sự ngứa và sự nóng này
sớm đi, thuốc dán Cadum thần trị những
bệnh đau ngoài da như Boutons, dartres,
gale, peau écailleuse, éruptions, furoncles,
écrouelles, herpétiformes, urticaires,
croûtes, teigne, plaies.
Thiền nào cũng có bán!

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC
Nouvelles de poste
GIÁ BẠC
Ngày 15 juin 1921.
Tại kho Nhà-nước . . . . . 1 fr. 10
GIÁ LỬA
Ngày 14 Juin 1921.
Tại Cholom mới 100 kilos (bao
lại):
Lúa Vĩnhlong..... 4 \$ 05 tới 4 \$ 5
Lúa Gò công..... 4 60 tới 4 75
Lúa Bã-xan..... 4 50 tới 4 60
Lúa Ba-điền..... 4 65 tới 4 80
Lúa Cao-man..... 3 40 tới 4 30
Giá bực trung.... 4 35 tới 4 55

NGÀY THI SƠ HỌC SỬA LẠI
Trước khi đã có rao cho thi sơ
học, certificat d'études primaires, là
ngày 25 Juillet 1921, nay sửa lại là
ngày 18 Juillet 1921.
Những đơn xin thi, phải vào tại
Direction de l'Enseignement primai-

re Saigon, chỉ ngày 3 Juillet hay là
ngày 10 Juillet mà thôi.

Sang đoạt
Thím Hàng-thị-T... bán nước mằm
đường Quai de la Marine cáo rằng tên
Tôn-hiến-Đức, 22 tuổi, chệp Hải-nam,
lành đi thâu tiểu thiêu trong tiệm thím,
đoạt hết 712 \$ 91 mà trốn.
May là Hiến-Đức nó lấy bao nhiêu đó,
nên ác-đức thì nó không hết tiệm.

Mắt
Pham-vân-Chiêu 19 tuổi, ở làng Tân-
Hòa (Mỹtho) đi Saigon có việc có rằng
không biết ai khuấy chơi thổi mắt cái
bóp phớt có 20 tồng bạc, giấy thổi thân
và nhiều giấy tờ khác nữa — Có hỏi
quần thử nhai thì như vậy, còn tại hỏi
quần thử nhai lại có Ng-v-Tiến-á ở đường
Paul Bert đem nộp giấy tờ thân và giấy
tờ thân Pa-van-Chiêu trên đây lượm
được tại đường Casseloup-Laubat, mà
cái bíp và bạc thì về đầu không biết.

Xe lửa cán
Chiều bữa 10 tây, lối 3 giờ, xe lửa giữa
Saigon chạp Cholou tới ngã ba Kitchner
đụng một cái xe bò, người dắt xe là
Hà-vân-Nô, 24 tuổi ở Ch-Hòa (Giãnhh).
Một con bò chết rồi, một con nữa què cằn,
người đánh xe không hề chỉ duy có hoàn
hồn mà thôi.
CHOLON.

Xe hơi
Bữa 8 Juin, lúc 4 giờ rưỡi chiều, Hồ-
vân-Lê, 27 tuổi, cầm máy xe hơi số 410
hàng Auto-Hills Saigon, chạy đường Bình-
hòa chạm năm tháng tầng Lưu-Miêng,
5 tuổi là đầu. Muốn em việc móc túi
cho bà nó 3 tồng bạc đang đem về xứ
thuộc. — Huế.

HƯƠNG TRUYỀN
(Rocher)
Voi chữa bệnh quan Sát
Tết Cửa-cu-li xe ở tại Chợ-bội sinh
một đũa con mới nên hai tuổi mới phải
bệnh ghê nhọt cùng khắp mình mà
thuốc men chữa vẫn không lành. Trẻ
con thường mắc bệnh thất-nhiệt thì
hay phát những bệnh ghê chóe mụn nhọt
nhưng là thay những nhà quê mùa ngày
đại lại không rõ mà cho là bệnh quan
sát, lại có phân ra làm thứ quan sát,
nào là quan sát trùn, tréo khoẻ v.v.
Thằng bé này thời cho là mắc bệnh quan
sát môn khó chữa phải dùng đến cái
mạnh lực của voi thuốc mới trị được.
Bởi vậy đã mấy được hay con voi về
lành hẳn sáng hôm 13. Mũi khi voi về
lành phải hai vợ chồng đem tiền đi
bày ở giữa sân một bàn có đủ phẩm lễ,
bài vợ chồng ra lạy xong thì tên nhà
lên lạy, rồi bóng lầy đưa bé một tay và
một tay cầm thẻ nhang và ba-mười tờ
bạc để trước hai vợ chồng, rồi voi cứ
lăn làm lễ. Làm lễ xong thì voi đem
quần lòn qua dưới bụng rồi đem quần
đá bốn chửa con voi cái rồi đến trước
con voi đợ trình xin cho lòa và xin trị
quai Sát cho thời con voi rống lên một
tiếng rồi nó ày là nó từ đó, rồi tên ấy lòn
đưa con bé ngang qua dưới hai cái ngà
rồi lại lòn xuống bụng và quanh bốn chửa
khi trước, xong rồi lạy tạ rồi uống rượu
mừng vài chén, lấy một quan một tiền.
Cúng lễ cho nhà chủ có con ấy vài cái
lồng mẹp voi rồi đi. Chàng rõ lại là cái
hiệu nghiệm ấy từ mấy lâu đã ai đợc
thầy mà cứ tin cứ chộm mãi cho đến
nay mà không thôi. Thiết tưởng sự tin
phụng mạng muội ấy là do bởi từ xưa

Hàng-Dầu
TRƯƠNG-VĂN-BÈN

CÓ BÁN ĐỒ THỦ DẦU
Dầu Phóng, ăn thực ngon và...
Dầu...
Kh, không có môi hôi.
Me, thơm.
Bông, giá rẻ dễ thợ-bạc dùng.
Banh dầu Đậu-phóng, thực tốt.
Đi-đi.
Hót Gòn.
Dầu để cho heo và bò ăn.

ĐỒ TỐT VÀ GIÁ RẺ HƠN KHÁCH-TRƯ

Hàng lối mua Đũa-khò, Đậu-phóng,
Mè-hột Gòn, hột Bông, hột Đủ-đi,
đũa và hột caoutchouc. Mua giá
hơn các nơi.
Xin Lục-châu, ai có muốn mua bán
vật tôi, thì xin mời đến nhà hoặc
viết thư hỏi tôi thì tôi gửi kèm về
sân lòng tiếp rước rất trong thư
và trả lời lập tức. Nay lối 8

TRƯƠNG-VĂN-BÈN,
Hội-đồng Quản-định
số 40, đường Cacaux, số 4
CHOLON.

HÀNG
Établissements Industriels
DE SAIGON
(Vốn 2.500.000 quan)

Phòng việc ở đường d'Ormay môn bài 27
Trại thợ ở Quai de la Marine Khanhhoi.

Hàng mới này là hàng nổi nghiệp
hàng cũ Bonney, chuyên làm những
gạch bông xi-ma và chuyên sửa
đó các thợ máy như là máy xay lúa,
máy ép dầu và máy xe.
Hàng mới này từ ngày nổi nghiệp
hàng cũ Bonney đã đem thêm khí dụng
nhiều làm cho nên công việc làm đã mau
lại thêm giá rẻ.

Hàng mới cũng có bán và sửa xe hơi;
lại riêng làm đại-biểu cho các tiệm
Huê-kỳ như:
Chandler, Bulck, Cleveland, Che-
vrolet.
và các hiệu Langsa như:
Grégoire, Talbot, Darraçq và Mathis.
Trường trong cõi này chẳng có hàng
nào bán xe hơi giá rẻ như giá của hàng
hàng đình, vậy xin Lục-châu quý khách,
khi nào muốn mua xe hơi nên hỏi cho
biết giá của bốn hãng rồi sẽ đi mua.
Bốn hãng có tên là Buick, Oldsmobile, Cadillac và
mấy hãng khác nữa. Nhưng để chế
má và máy xe hơi.

Bên cạnh đó còn có người An-
nam trong các năm 1872, 1873, 1874,
lại cũng đã chế bóng người Anam tinh cậy.
Vào giờ hàng kính xin Lục-châu quý
khách, cứ bốn hiệu mà đến hay là tự
thợ thương lượng mỗi khi quý khách
cần mua gạch bông xi-ma, xe hơi cũng
đó chỉ về máy móc, hay là có cần dùng
hỏi đều chỉ bốn hãng sáng lòng trả lời
liền và cũng sẵn lòng loan tành cho đợc
như ý quý khách.

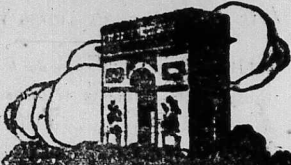
Rượu chắc hảo hạng của
AUGUSTE MATTEI làm tại
bên xứ Corse, đã ngon vô song
mà lại ngọt vô cùng.
Ai mua thì phải hỏi cho
đàng tên **AUGUSTE MATTEI**.
Rượu này nội Đông-dương chỉ
có một mình hãng Denis frères
trở mà thôi.

VÌ BÌNH THO

Phải uống thuốc

PULMOSERUM BAILLY

Tại phải mà HO, rồi sanh NỔNG LANE, RẮT NGỌNG, NẮNG NGƯỢC, vì những người có tuổi thì lại HO NHIỀU, còn nhỏ thì lại sanh ra có BAN này BAN kia.

Thuốc PULMOSERUM của ông Bailly, là một thể thuốc hết sức hay, để mà trị những chứng như vậy.

Mà có dùng trong các Nhà thương, và mấy Sở-thuốc Langsa cũng đồng khen ngợi. Có hơn ba mươi ông thầy ngoại-quốc cũng dùng nó.

Cách dùng : Một muỗng súp, sớm mai. — id — buổi chiều.

Phải coi cho kỹ cái tên : PULMOSERUM BAILLY. 15 Rue de Rome à Paris, kéo lăm. Có bán trong các Tiệm-thuốc Langsa.

Hãng Thuận-Hòa

Môn bài 101 đường Catinat, Saigon

Ông Ch. NGUYỄN-PHÚ-KHAI làm Administrateur-Délégué

Hãng này buôn bán đồ nhập cảng và xuất cảng vốn 1.000.000 quan

Mua trà bạc hay là bằng giấy Quốc-trái cũng đặng

RƯỢU SAM-BANH ROSELY ồng điệu dâng ngon ngọt, hãy uống thử thì biết

RƯỢU MOUSSEUX cho người annam dùng

RƯỢU COGNAC (cô-nhac) JOBET 7 ngôi sao. Thiết ngon uống tiêu mà lại bo

RƯỢU STELANE Người annam hãy mua để phòng khi đau bụng hay là ăn không tiêu

RƯỢU STICK cũng như quinquina vậy.

XE HƠI HIỆU LANGSA PHILOS. Giá rẻ mà lại chắc hơn các hiệu xe khác

MÀU SƠN HIỆU COLORIN

Giấy cho đờn bà annam dùng.

Giấy tẩy bottine, và soulier thứ thượng hạng

ĐẦU THƠM HIỆU DULCI đầu này thơm lâu

ĐẦU MENTHE và MENTHOL HIỆU THUẬN-HÒA.

THUỐC ĐIỀU HIỆU MARYLAND, ICEBERG, KASBAH và VAGYAR gói 10 điếu, 20 điếu và 50 điếu, hút thơm toại ý và không khô cổ.

Người ANNAM hãy mua để của HÃNG ANNAM THUẬN-HÒA thì mới thiết là giúp cho ĐỒNG-bang.

Phải làm sao

Cho những người yếu đuối cho hết thấy những người mà bộ phận suy nhược? Phải THÌC BỊNH và phải BỔ SỨC

LA SOLUTION PAULAUVERGE

là một thể thuốc rất hấp dụng vì trừ độc thì có vị Créosote, bổ sức thì có vị Chlorhydrate Phosphate de chaux. Không phải là, thuốc này thần, hiệu trị bệnh cảm mạo, bệnh ho gió, bệnh ho rét, bệnh cơ rã, bệnh đau vết khàn. Lắm cho ăn biết ngon và bổ sức, trừ tuyệt đàm đờm ọc và ngừa bệnh HO LÃO

L. PAULAUVERGE, 40 rue de Constantinople, Paris, nó các được phỏng.

một mình cần Denis-frères đại-ly cả Đông pháp thứ hội quel này.

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯƠN của ông Lương-y DEHAUT

mã XỐ KHÍ chẳng cần chi phải CỬ' ẮN

và an dưỡng trong phòng. Thuốc hươn này để uống lăm và đã mau xử lại xố rất êm thắm

Đán tại Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

Hãy uống thử thứ rượu AMER HONORE là một thứ giải khát ngon thượng hạng

Của một mình hãng Denis frères có ở cả mà thôi

LỜI RAO

Ch. n. y. ông lấy chụp hình, đi. thic n. nghệ đầu ham chơi

Tại hãng PHOTO-STUDIO 136-138 đường Catinat có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu nào cũng có theo giá bên Tây, như hiệu Kodak, Richard - Gaumont, Leica, Menobloc v. v.

Cũng có đồ để phụ tùng hết thể về nghệ chụp hình và về nghệ vẽ (reinture) bán si oán lệ có được.

Có khuôn để lộng hình chạm khắc lăm, thử nào cũng có nhiều bộ hình khác, chạm tốt lăm.

Có chụp hình cho giấy thuê thar mừ. Có bán khăn, giấy, đủ thứ thuốc-sang hình.

Giấy Bromure 1/2 brilliant contrast, từ hộp 100 tờ, lớn 13 x 18 thì 5 h 25 còn hộp 500 tờ thì 22 3 00, có kiến để làm hình máy xử nông nực.

Tại hãng Photo-Studio 136-138 Catinat Saigon.

RƯỢU QUINA SKOS

là một thứ rượu. để uống vỗ lòng tốt lăm, đã có mùi thơm mà lại bổ nguồn khí. Chẳng bắt chước ai mà chế nên nó, mà nó tốt, cũng không rượu nào bị nó được.

Bán tại hãng Établissements Duwarest, d'Indochine Saigon.

Truyện mới:

TÔ-HUỆ NHƯ, 1 và 3 trong bộ: 0425

OÁN-HÔNG-QUAN, cuốn 1: 0425

Bán tại nhà in l'Union 157, đường Catinat. — SAIGON.

MỘT TẮT QUANG-ÂM MỘT ĐIỂM VÀNG

Người văn minh đương nào thì nghĩ tới công nghệ này, cho nên câu tục ngữ Langsa rằng: "Một tắt quang âm một điểm vàng". Bởi thế mà người văn minh này bây giờ đều lập ra xưởng đóng tàu, xe lửa, xe hơi, tàu bay, xe máy, v. v. được. Thấu suốt đường cái và ngay giờ không trễ nại. Đường sắt thì đủ rồi cái ngày giờ của người văn minh qui bầu là đường nào. Bởi vậy cho nên người làm việc lớn lao ra ngoài thì dùng tàu, xe lửa, xe hơi, còn người làm việc trong kinh thành, quận, huyện, thì thường hay dùng xe máy đẹp của hãng CAFFORT & Saigon với số vận hành 36, thật là đẹp và bền.

về cũng, không có hiệu xe nào bị kịp. Hãng CAFFORT có bán hai hiệu xe máy đẹp hiệu ALGYON và HERCULE. Hai hiệu này đều rờng hiệu Langsa, đã chắc mà lại lâu bền và giá lại rẻ như hiệu HERCULE thì từ 600, sấp lên, còn như muốn mua tốt hạng nhất có đủ phụ tùng, xin mời đến tại hãng mà thương nghị

certificat de frage à : Bao is mille exemplaires. Saigon le 11 Juin 1921

Saigon 2mp de l'Union L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VAN-CỬA